

Konceptualizacija besa i uzrujanosti u frazeologizmima u srpskom jeziku

U ovom radu istraživana je konceptualizacija besa i uzrujanosti u frazeologizmima u srpskom jeziku. U radu je primenjivana konceptualna analiza koja pripada teorijskom okviru kognitivne lingvistike. Analizom je obuhvaćeno 54 frazeologizma sa značenjem ovih emocija, ekscerpiranih iz *Frazeološkog rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika* Josipa Matešića. Prilikom analize utvrđeno je da se frazeologizmi sa značenjem besa i uzrujanosti mogu podeliti u tri grupe: frazeologizmi koji se odnose na samu emociju i njene fiziološke i bihevioralne manifestacije (*udari krv nekom u glavu, jezik se nekom prilepio*), frazeologizmi koji se odnose na reakcije besne ili uzrujane osobe usmerene ka drugim ljudima (*šibatil/streljati nekog pogledom*) i frazeologizmi koji se odnose na izazivanje svađe ili rasprave (*zavaditi/posvađati do noža, dizati vatru*). Unutar grupa, odvojeno su analizirani frazeologizmi zasnovani na konceptualnoj metonimiji i frazeologizmi zasnovani na konceptualnoj metafori. Velik broj frazeologizama se zasniva na fiziološkim i bihevioralnim reakcijama koje se javljaju u stanju besa ili uzrujanosti, a koje se nalaze u osnovi konceptualne metonimije EFEKAT EMOCIJE ZA EMOCIJU, kao i u osnovi nekih konceptualnih metafora. Velik broj frazeologizama nastao je i pod određenim uticajem kulture, te se oni ne mogu uvek objasniti samo konceptualno, već je u analizi potrebno primeniti i literaturu iz etnografije.

Conceptualization of Anger and Nervousness in Serbian Idioms

This paper investigates the conceptualization of anger and nervousness in Serbian idioms. The corpus for this research contains 54 idioms with the target domain of these emotions. Idioms were analyzed using the method of conceptual analysis, which belongs to the theoretical framework of cognitive linguistics. Idioms were grouped based on whether they are formed by means of conceptual metaphor or conceptual

metonymy. The influence of cultural heritage was also considered in the analysis of idioms. Furthermore, idioms were sorted into three groups based on their meaning: idioms referring to the emotion itself and its physiological and behavioral manifestations (50 idioms), idioms referring to the reactions of an angry or nervous person directed towards the environment (4 idioms) and idioms referring to the initiation of an argument (3 idioms). Many idioms were based on the supposed physiological and behavioral manifestations of anger and nervousness, which can be found both in the conceptual metonymy EFFECT OF EMOTION FOR EMOTION as well as in a number of conceptual metaphors. The influence of cultural heritage is manifested in various cases, which gives rise to specific conceptual metonymies and metaphors understandable only in the given cultural context.

Milan Ninković (1996), Jakova Ignjatovića 18, Sremska Mitrovica, učenik 4. razreda Mitrovačke gimnazije

MENTOR: MA Miloš Košprdić, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu